ئى جىبرئىل! مەن ساۋاتسىز ئۈممەتكە ئەۋەتىلدىم، ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئاجىز، ياشانغان، قۇل، دېدەك ۋە پەقەت خەت ئوقۇپ باقمىغان كىشىلەر

ئۇبەي ئىبنى كەئب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دېگەن: ئاللاھنىڭ ئەلچىسى جىبرئىل بىلەن ئۇچراشقاندا: ئى جىبرئىل! مەن ساۋاتسىز ئۈممەتكە ئەۋەتىلدىم، ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئاجىز، ياشانغان، قۇل، دېدەك ۋە پەقەت خەت ئوقۇپ باقمىغان كىشىلەر،- دېدى، جىبرئىل: ئى مۇھەممەد! قۇرئان يەتتە شەۋە بىلەن چۈشۈرۈلدى،- دېدى

سەھىھ(بەش شەرت تولۇق بولغادا ھەدىس سەھىھ بولىدۇ)] [تىرمىزي"سۈنەن تىرمىزى"ناملىق ئەسىردە رىۋايەت قىلغان - ئىمام] [ئەھمەد"مۇسنەد"ناملىق ئەسىردە رىۋايەت قىلغان

رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم جىبرئىل بىلەن ئۇچراشقاندا مۇنداق دېدى: ئى جىبرئىل! مەن ساۋاتسىز ئۈممەتكە ئەۋەتىلدىم، ئۇلار خەتنى ياخشى ئوقۇيالمايدۇ، ئەگەر ئۇلارغا قۇرئاننى بىر شۇبدە ئوقۇڭلار دېسەم ئوقۇيالمايدۇ، چۈنكى ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنىڭ تىلى ئىماله ياكى زەۋەرگە ئادەتلەنگەن، يەنە بەزىلەرنىڭ تىلى ئىدغام ياكى ئىزھارغا كۆنگەن، شۇنىڭ بىلەن بىرگە، ئۇلارنىڭ ئىچىدە قېرى موماي، بوۋايلار بار، بۇلارنىڭ تەلىم ئېلىشى قېيىن، يەنە ئۇلارنىڭ ئىچىدە كىچىك ئوغۇل-قىزلار بار، بۇلارمۇ ھەم كىچىكلىكىدىن تەلىم ئېلىشقا قادىر ئەمەس، بىر قىسىم ئوتتۇر ياش خەت ئوقۇپ باقمىغان كىشىلەرمۇ بار، دېدي، ۋە رەسۇلۇللاھ بۇنى بىر قانچە قېتىم تەكرارلىغاندىن كېيىن جىبرئىل: ئى مۇھەممەد! قۇرئان يەتتە شەۋە بىلەن چۈشۈرۈلدى، ھەر بىر كىشى ئۆزىگە ئاسان شەۋە بىلەن ئوقۇسۇن، دېگەن. ئالىملار يەتتە شۇنىنى بەلگىلەشتە كۆپ بەس-مۇنازىرە قىلغان. ئالىملارنىڭ كۆز قارىشىنىڭ ئەڭ كۈشلۈكى، ئۇ «ھەرىپ» دېگەن سۆزنىڭ مەنىسى، ئەرەب شۇبلىرى، دېگەن كۆز قاراش. قۇرئان كەرىم دەسلەپتە نازىل بولغاندا ئەرەبلەرگە ئاسان بولۇشى ئۈچۈن بۇ شۇبلەر بىلەن نازىل بولغان. چۈنكى ئەرەبلەر ئۆز ۋاقتىدا بىر-بىرى بىلەن جىدەل-ماجرا، تالاش-تارتىش بىلەن ئىدى، ھەر بىرىنىڭ ئۆز ئالدىغا شەۋە، لەھجىسى بار ئىدى، بىر قەبىلىنىڭ شۇبسىدا بار سۆز يەنە بىرىنىڭ شۇبسىدە يوق ئىدى. ئىسلام دىنى كېلىپ ئۇلارنى بىرلىككە كەلتۈرگەندىن كېيىن، ئىجتىمائى مۇناسىۋەتلىرى ياخشى بولغان، ئىسلام دىنى سەۋەپلىك ئارىدىكى ئاداۋەت، دۈشمەنلىك يوقالغان، ئۇلارنىڭ تىللىرىمۇ بىر-بىرىگە يېقىنلاشقان. شۇ ۋاقىتتا ئوسمان ئىبنى ئەففان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بارلىق ئەرەبلەرنى بىر شەۋە، بىر لەھجىگە بىرلىككە كەلتۈرگەن. قۇرئان ئوقۇشتا يەنە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تالاش-تارتىش بولماسلىقى ئۈچۈن، قۇرەيش شۇبسىنى ئاساس قىلىپ، قالغان بارلىق شۇبلەرنى ئەمەلدىن قالدۇرغان ۋە باشقا شۇبلەردە يېزىلغان ئايەتلەرنى كۆيدۈرۈۋەتكەن

http://www.sunnah.global/hadeeth/ug/show/10836